

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Томілінські читання

Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею
кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету

м. Харків, 02 листопада 2023 року

Харків – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення

Томілінські читання

*Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею
кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету*

м. Харків, 02 листопада 2023 року

Харків
ХНМУ
2023

УДК 614.2(477)

Г 87

Затверджено
Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 11 від 23.11.2023 р.

Редакційна колегія: М'ясоєдов В.В., Огнев В.А.,
Нестеренко В.Г., Сокол К.М.,
Мельниченко О.А., Подпрядова А.А.

Г87 **Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення «Томілінські читання»:** матеріали VI науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Харківського національного медичного університету, Харків, 02 листопада 2023 р. / ред. кол.: В.В. М'ясоєдов, В.А. Огнев, В.Г. Нестеренко та ін. Харків, 2023. 228 с. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10292542>

УДК 614.2(477)

© Харківський національний
медичний університет, 2023
© В.В. М'ясоєдов, В.А. Огнев,
В.Г. Нестеренко та ін., 2023

ЗМІСТ

Привітання ректора Харківського національного медичного університету професора В.А. Капустника	11
---	-----------

Секція 1. ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ

Капустник В.А., Лісовий В.М., Огнєв В.А.

До 100-річчя заснування кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я ХНМУ	13
--	----

М'ясоєдов В.В., Огнєв В.А., М'якіна О.В.

Діяльність лікарів України кінця XVIII – початку XX століття.....	20
---	----

Марковський В.Д., Лещина І.В., М'якіна О.В.

Наукова та викладацька спадщина професора Петра Гулака-Артемовського	23
--	----

Демочко Г.Л., Робак І.Ю.

Медичне красзнавство на сучасному етапі: кросвер з Urban Health	26
---	----

Васильєв Ю.К.

Арон Іосифович Бурштейн (1890–1965) – автор керівництв з методів санітарно-гігієнічних досліджень	28
---	----

Васильєв К.К.

Історик медицини, кандидат медичних наук Микола Каленикович Бородій.....	30
--	----

Грузєва Т.С.

100 років на службі громадського здоров'я (до 100-річчя кафедри громадського здоров'я НМУ імені О.О. Богомольця).....	31
---	----

Белєвцова Я.С., Рибинська Ю.Г.

Вацлав Крашевський: випускник Харківської вищої медичної школи, відомий лікар, суспільний та політичний діяч Польщі (1872–1931)	35
---	----

Веремей М.І., Кудієвський Я.В., Таран Н.В.

Досвід кафедри гігієни, безпеки праці та професійного здоров'я навчально-наукового інституту громадського здоров'я та профілактичної медицини НМУ імені О.О. Богомольця щодо вивчення і покращення стану здоров'я працюючого населення	37
--	----

Зайцев В.В., Семенова Л.С., Соколова Л.О.

Професор Т.О. Бажан – історик медицини України (до 95-річчя з дня народження)...	39
--	----

Мартиненко Н.М.

Лікарня для бідних Харківського медичного товариства: пошуки фінансування	40
---	----

Машевич А.М.

Діяльність та історія комунального некомерційного підприємства «Одеський регіональний клінічний протипухлинний центр» Одеської обласної ради	41
--	----

М'якіна О.В., Сокол К.М., М'якіна Д.О., Мельник К.О.

Зіркове життя реформатора медицини – Йогана Петера Франка.....	43
--	----

Секція 7.
МЕДИЧНА ОСВІТА, НАУКА ТА ПРАКТИКА

Грузєва Т.С. Обґрунтування навчального контенту дисципліни «Політика та етика в громадському здоров'ї. Міжсекторальні стратегії» в курсі підготовки магістрів громадського здоров'я.....	181
Крячкова Л.В., Сімон К.І., Кий-Кокарєва В.Г. Аналіз задоволеності здобувачів вищої медичної освіти набутими цифровими компетенціями.....	183
Сердюк О.І., Просолєнко Н.В., Літвінов В.Г. Окремі питання організації симуляційного навчання на етапі післядипломної медичної освіти.....	185
Чухно І.А., Литвиненко М.І. Підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» в системі громадського здоров'я.....	187
Іншакова Г.В., Грузєва Т.С., Замкевич В.Б. Імплементація європейських підходів до викладання біостатистики в курсі підготовки магістрів громадського здоров'я.....	190
Гладун Т.С., Філоненко М.М. Моделі навчальних технологій в підготовці здобувачів громадського здоров'я.....	192
Журавель Я.В. Актуальність набуття професійно-комунікативної компетенції у здобувачів вищої освіти медичних університетів	194
Паустовський Ю.О., Зенкіна В.І., Зінченко Т.О. Особливості викладання дисципліни «Безпека та гігієна праці» за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я».....	195
Astapova I.V., Pristyuk K.D. Public health factors in inclusive education.....	197

PUBLIC HEALTH FACTORS IN INCLUSIVE EDUCATION

Astapova I.V.¹, Pristyuk K.D.²

¹*Kharkiv National Medical University, Kharkiv*

²*National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute», Kharkiv*

Throughout history, one of the key issues in society has been the preservation and enhancement of the population's health. The health of a nation is an indicator that reflects the country's level of socio-economic development, a criterion that determines the feasibility and effectiveness of human activities in various spheres. Currently, in Ukraine, there is a trend of declining population health. This trend is attributed to the impoverishment of a significant portion of the population, worsening environmental conditions, the spread of behavior stereotypes detrimental to health, and reduced access to quality medical services.

Statistical data indicate that only 5 % of high school graduates are considered to be in good health, 40 % of students have chronic illnesses, 50 % have morpho-functional deviations, and about 80 % suffer from various neurological and psychological disorders. Only 5 % of young men of draft age do not have medical contraindications to military service [6, p. 115].

In the scientific works of contemporary scholars, there are several attempts to adopt a multi-component approach to the concept of health.

For example, some researchers (R. Ayzman, M. Honcharenko, I. Dubrovina, etc.) have proposed a holistic model of health [5, p. 217]. From the perspective of the unity of health, they have identified the following components: physical (the presence or absence of physical defects and illnesses), psychoemotional (the presence or absence of neurological and psychological deviations, the ability to express one's emotions and understand the emotions of others, the expression of one's attitude towards oneself and others), intellectual (how a person acquires and uses information for personal development and adaptation to the environment), social (the individual's self-perception as a subject of a certain gender, the performance of gender role functions in society), personal (the ways and goals of self-realization as a harmonious personality), and spiritual health (any decision made by a person can be aimed at either maintaining health and preventing illness or at disrupting the integrity of the system and promoting disease). As individuals develop, the contribution of these components to the overall concept of health changes: in childhood, physical, psychoemotional, and intellectual health are predominant, while in more mature years, spiritual, social, and personal health come to the forefront.

Therefore, the current concept of health is based on a holistic model that studies the process of optimal adaptation of a person to the natural and social environment. Any developmental disturbance is a complex biopsychosocial problem caused by changes in a person's living conditions.

Given today's challenges, psychoemotional tension intensifies, individuals perceive difficult life situations more acutely, the choice of adequate means to overcome them becomes more complicated, conflicts arise, and behavioral disorders occur, and so on.

Modern approaches to the formation of an inclusive educational environment encompass various strategies [2, p. 27]:

- An integrative approach oriented toward universal human values, humanization ideas, individual and personal development of individuals with disabilities, facilitating the proper modeling and forecasting of the educational process.

- The personality-humanistic approach involves preparing individuals with disabilities for life and professional activity. Independent creative activity forms the basis

of the educational process and guides the individual not only toward quality education but also toward creative exploration and improvement.

– The competence-oriented approach is the predominant direction in the development of modern Ukrainian and global inclusive educational environments, involving the transfer of key learning outcomes (knowledge and skills) to the formation of a system of competencies in individuals with disabilities.

– The optimal-activity approach views activity as the fundamental condition for development and the formation of personality. - The creative-perceptive approach aims to organize mutual perception, mutual assessment, and reflection of educational process participants; emotional-value interaction, partnership, and the creation of an atmosphere of active work and creativity. In the modern world, there is growing awareness of the need to integrate individuals with disabilities into society by overcoming barriers in their lives.

According to the Inclusive Development Index (IDI) and GDP per capita in recent years, Ukraine ranks in the middle of the fifth decade among developing countries [4, p. 78]. Transitioning to inclusive development, as a harmonious interaction of the social, economic, and political components of human development, can improve the quality of life. This includes improving the population's health, achieving a rational diet, enhancing the provision of medical and educational services, and reducing disparities in material well-being [2, p. 14].

In the sectoral and sectoral aspects of inclusive development, it is necessary to focus on: the implementation of modern technologies, increasing social responsibility for the consequences of economic activities, and establishing partnership cooperation. For individuals with functional health limitations, obtaining education, a prestigious specialization, and decently paid work represents an opportunity to overcome the state of alienation in which they find themselves due to health-related conditions.

Moreover, as researchers point out, «the increasing value of education, transforming it from an optional element of society's socio-economic life into its fundamental component, is an important contemporary trend» [1] for all members of society, including individuals with special needs.

Therefore, modern approaches to creating an inclusive educational environment constitute a comprehensive system of components and their interrelationships.

Література:

1. Борисенко А.В. Громадське здоров'я в світі та Україні. URL: http://cgz.vn.ua/problematika-gromadskogo-zdorovya_445.html (дата звернення: 30.09.2023).
2. Відстоювання інтересів дітей з особливими потребами, дітей з інвалідністю на інклюзивну освіту: Тренінговий модуль / За заг. ред. О. Красюкової-Еннс, О. Софій, М. Сварника. Українсько-канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні». К., 2020. 46 с.
3. Громадське здоров'я / В.Ф. Москаленко, О.П.Гульчий, Т.С. Грузева та ін. Вид. 3. Вінниця: Нова Книга, 2019. 560 с.
4. Інвалідність та суспільство: навчально-методичний посібник. / За заг. редакцією Л.Ю. Байди, О.В. Красюкової-Еннс. Українсько-канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні». К., 2021. 216 с.
5. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я. К.: «Здоров'я», 2018. 359 с.
6. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2020 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». К., 2021. 516 с.

Наукове видання

**Громадське здоров'я в Україні:
проблеми та способи їх вирішення**

Томілінські читання

Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею кафедри громадського
здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету

Відповідальний за випуск проф. В.А. Огнев

Формат А5. Ум. друк. ар. 14,25. Зам. № 23-34346.

**Редакційно-видавничий відділ
ХНМУ, пр. Науки, 4, м. Харків, 61022
izdatknmurio@gmail.com**

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виробників та розповсюджувачів видавничої продукції серії ДК № 3242 від 18.07.2008 р

